

Óbudai Zsinagóga

Története

1349 - Az óbudai zsidó közösség első ismert írásos említése

1769 - Barokk stílusú zsinagóga: boltozott imatér karzatokkal, középpontjában a bimával, Nöpauer Máté tervei alapján

1821 - Klasszicista stílusú újjáépítés, Landherr András tervei alapján: korinthoszi oszlopokon álló, timpanonos portikusszal zárt főhomlokzat; stukkók Maurer János, ácsmunkák Goldringer Ferenc által

1900 - A belső térben szecessziós díszítőelemek, festett boltozatok, aranyozott növényi ornamentika, Ullmann Gyula tervei alapján

1944 - A holokauszt következtében az óbudai zsidó közösség túlnyomó része elpusztult, az épület jelentősen megrongálódott

1972 - A hitélet megszűnt, az épületben a Textil Műszaki Múzeum kapott helyet

1980' - Az épület a Magyar Televízió stúdiójaként működött

2010 - A zsinagógát megvásárolta az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség. Műemléki helyreállítások keretében visszanyerte eredeti szépségét és vallási funkcióját, a boltozatokat 25 ezer apró Dávid-csillag felfestésével díszítették.

Az óbudai zsidó közösség nagyjai

Goldberger Ferenc az óbudai kékfestő- és textilgyár alapítója és családja az 1820-as években aktívan támogatta anyagilag a felújítási munkálatokat.
A **Goldberger, Freudiger és Spitzer családok** tevékenysége által Óbuda a 19. század folyamán nemzetközi jelentőségű textilipari központtá vált.
Österreicher Manes József (1759-1831) - Magyarország első zsidó vallású orvosdoktora, aki Óbudán született és ebben a hitközségben nevelkedett.
Gelléri Andor Endre (1906-1945) - Novellista és író, munkásságával megörökítette az óbudai zsidóság mindennapjait. Az óbudai zsidó temetőben helyezték nyugalomra.

Bezenye **Hegyeshalom** **Lébény** Quadrata
Mosonmagyaróvár Ad Flexum **Mosonszentmiklós**
Kunsziget **Gönyű** **Öttevény** **Abda**
Győr Arrabona **Ács** Ad Statuas **Tatabánya**
Komárom Brigetio **Naszály** **Neszmély**
Nyergesújfalu Crumerum **Mocsa** **Tokod**
Tokodaltáró **Esztergom** Solva **Dömös**
Pilismarót Ad Herculem **Visegrád** Pone Navata
Dunabogdány Cirpi **Verőce** **Szigetmonostor**
Leányfalu **Göd** **Szentendre** Ulcisia Castra
Dunakeszi **Óbuda** Aquincum **Pest** Contra Aquincum
Érd **Százhalombatta** Matrica **Rácalmás**
Adony Vetus Salina **Ercsi** **Dunaújváros** Intercisa
Kisapostag **Dunaföldvár** **Baracs** Annamatia
Bölcske **Solt** **Paks** **Fadd**
Őcsény Alisca ad Latus **Dunaszentgyörgy**
Tolna Alta Ripa **Szekszárd** Alisca **Báta**
Bátaszék **Dunafalva** **Kölked** Altinum

Magyarország csatlakozása a Római Birodalom dunai határának UNESCO világörökségi helyszínéhez

2026. november 24. - Óbudai Zsinagóga

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata új lendületet szeretne adni annak a közös ügynek, hogy hazánk római határvidéke – a Ripa Pannonica – csatlakozhasson a Németországot, Ausztriát és Szlovákiát összekötő UNESCO világörökségi helyszínhez.

A világörökségi cím elnyerése nem csupán örökségvédelmi kérdés: Magyarország nemzetközi kulturális jelenlétét, turisztikai vonzerejét és a Duna menti térségek együttműködését egyaránt erősítheti.

A kezdeményezés egy olyan, országhatárokon átívelő kulturális kapcsolat helyreállítását szolgálja, amelyben hazánk történelmi és földrajzi helyzeténél fogva meghatározó szerepet tölthet be.

Ripa Pannonica

A "Limes" a Római Birodalom határvidékeinek összetett katonai, közlekedési és gazdasági rendszere volt. A mai Magyarország területén a Duna alkotta Pannonia provincia határát: a folyó mentén légiótáborok, erődök és őrtornyok sorakoztak, amelyeket katonai utak és kikötők kapcsoltak össze. A táborok környezetében polgári települések alakultak ki, így a limes nem csupán védelmi vonalként, hanem az emberek, áruk és kulturális hatások találkozási öveként is működött.

A római uralom megszűnését követően az egykori határvidék építményeinek jelentős része elpusztult vagy átépült, hatásuk azonban évszázadokon át meghatározta a térség fejlődését, és egyes elemeik a mai településszerkezetekben is felismerhetők.

UNESCO Világörökség

A világörökségi cím azt jelentené, hogy az UNESCO Világörökségi Bizottsága a magyarországi limes helyszíneit a Római Birodalom határvidékének kiemelkedő egyetemes értékű emlékeiként ismeri el. A bejegyzés nem egyetlen régészeti lelőhelyre, hanem az egymással történetileg összefüggő helyszínek sorozatára vonatkozna. Ez különösen fontos olyan emlékek esetében, amelynek önmagukban kevéssé ismertek, feltáratlanok vagy a felszínen csak korlátozottan érzékelhetők.

A cím közvetett hatásai elsősorban a helyszínekhez kapcsolódó programoktól és fejlesztésektől függenek. A nemzetközi tapasztalatok szerint a leginkább igazolható eredmények közé tartozik:

- a régészeti helyszínek egységesebb nyilvántartása és rendszeres állapotfelmérése, közös kutatási, oktatási programok létrejötte;

- az örökségi szempontok következetesebb érvényesítése a településfejlesztésben;

- az önkormányzatok, múzeumok, egyetemek és állami szervek együttműködésének erősödése, közös kezelési terv és egyértelmű intézményi felelősségi rendszer kialakítása;

- több települést vagy országot összekapcsoló európai projektek szakmai megalapozása;

- egységes látogatói és információs rendszer, valamint összekapcsolt turisztikai útvonalak kialakítása.

Hogyan éljünk együtt a romokkal?

Örökségvédelem vs. Befektetői érdek. Élő romok.

A római kori emlékek gyakran a városi életből kiszakított, elszigetelt műemlékként jelennek meg, ugyanakkor ezek nemcsak megőrzendő tárgyak, hanem történetünk folytonosságának hordozói.

- Hogyan egyeztethető össze az örökségvédelmi és befektetői érdek?

- Miként válhatnak a régészeti emlékek a városi élet akadályaiból annak értékeivé?

- Hogyan tehetjük a római örökséget a városlakók számára megélhetővé és használhatóvá?

A műhely célja a régészeti örökség kortárs városi hasznosításának új lehetőségeinek feltárása.

Folyékony köztér

Természeti környezet vs. Kiszolgáló infrastuktúra.

A Duna egyszerre közlekedési útvonal, természeti környezet és közösségi tér, amelynek lehetőségeit a part menti települések ma csak részben használják ki.

- Milyen szerepet tölt be a Duna a mindennapjainkban, és hogyan változik a folyópart használata az év során?

- Hol húzódik a határ a természetközeli vízpart megőrzése és a közösségi használatát szolgáló közlekedési és szolgáltatási infrastruktúra fejlesztése között?

A műhely célja a fejleszésekben hasznosítható eszközök meghatározása, és adott települések igényeire adaptálható modellek kidolgozása.

Limes, ami összeköt

Lokális és Regionális Identitás.

A Duna menti települések között hiányzik egy olyan átfogó kapcsolatrendszer, amely a helyi kezdeményezéseket egymást erősítő térségi hálózattá szervezné.

- Létrehozható-e a Duna menti települések közös kulturális és turisztikai platformja?

- Milyen együttműködési keretek biztosíthatják a települések egyenrangú részvételét?

- Hogyan válhat a világörökségi program a helyi közösségek által is magukénak érzett kezdeményezéssé?

A műhely célja a meglévő hálózatok összehangolása, a közös projektek lehetőségeinek feltárása, valamint olyan működési modellek keresése, amelyek alapján a világörökségi kezdeményezésen túlmutató, hosszú távon is fenntartható együttműködési platform jöhet létre.